

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 39. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 4. juni 2020

Tidspunkt: kl. 07.30

Sted: vær. 2-133 + Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Lars Aslan Rasmussen (S), Tanja Larsson (S), Jens Rohde (RV), Halime Oguz (SF), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (SF), Jan E. Jørgensen (V), Erling Bonnesen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V) og Morten Messerschmidt (DF).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod, beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard, udviklingsminister Rasmus Prehn, fødevare-, fiskeri- og ligestillingsminister og minister for nordisk samarbejde Mogens Jensen.

L Punkt 1. Drøftelse af udvalgets arbejde med konferencen om EU's fremtid

EUU alm. del (19) – bilag 706 (notat vedr. aktiviteter ifm. konferencen om EU's fremtid)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Drøftelse af evt. markering af 50-året for dansk EU-medlemskab

EUU alm. del (19) – bilag 705 (notat vedr. en evt. markering af Danmarks 50 års medlemskab af EU)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Uformel videokonference for EU's handelsministre den 9. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 697 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren forelagde dagsordenpunkterne til orientering. Han oplyste, at mødet fulgte op på den uformelle videokonference 16. april om covid-19-krisens implikationer for handelspolitikken. Det emne ville igen fylde, da det aktuelt ikke gav mening at tale om handelspolitik uden at inddrage covid-19.

1. Handelspolitiske aspekter af covid-19-krisen

– *Status*

Videokonference 9/6-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

Videokonference 16/4-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (skriftlig forelæggelse af videokonference handel 16/4-20)

Videokonference 16/4-20 - udenrigsanliggender – bilag 2 (opfølgning på skriftlig forelæggelse af videokonference handel 16/4-20)

Udenrigsministeren: Siden den seneste drøftelse i april er tallene for international handel fortsat med at dale. Udsigterne for danske virksomheder er tilsvarende forværret. Opgaven er nu at sikre, at den internationale handel kommer i gang igen. Krisen er jo netop et argument for handel og for, at vi må samarbejde globalt om at løse den globale udfordring, covid-19 er.

Indtil videre er det dog – som jeg nævnte tidligere – ikke helt den vej, det er gået. Covid-19-krisen har medført øget statsstøtte, eksportrestriktioner og handelshindringer verden over.

Samtidig må det siges, at covid-19 har lært os, at afhængighed af enkelte markeder for kritiske produkter er uholdbart. Og at vi skal have større modstandsdygtighed næste gang, en krise rammer, men det må ikke ske ved at forfalde til protektionisme og selvtilstrækkelighed på nationalt eller europæisk plan. Eksportrestriktioner og andre tiltag, som begrænser den frie handel, bør derfor være velbegrundede, proportionale, midlertidige og transparente.

Særlig har vi oplevet forstyrrelser i handelen med livsvigtige sundhedsprodukter. Vi har set urimelige prisstigninger på grund af hamstring, tilbageholdelse af forsyninger og usikkerhed om produkternes kvalitet. Det må ikke gentage sig.

Min hollandske kollega og jeg samarbejder derfor om nogle ideer til, hvordan WTO kan spille en stærkere rolle i reguleringen af handel med livsvigtige sundhedsprodukter. De ideer skal spilles ind til Kommissionen, som op til mødet på tirsdag ventes at komme med et udspil til en global aftale om handel med essentielle sundhedsrelaterede produkter.

Vi skal imidlertid også diversificere vores værdi- og forsyningskæder og gøre dem mere robuste med nye handelsaftaler og bedre udnyttelse af de eksisterende aftaler, vi har. Handelsafta-

len med Japan, som trådte i kraft sidste år, har allerede givet medvind for dansk eksport. EU's nye handelsaftale med Vietnam, som ventes at træde i kraft til august, og den moderniserede aftale med Mexico vil også give danske virksomheder nye muligheder i en trængt tid. Samtidig står vi med aftalerne vagt om vores høje standarder for miljø, arbejdsvilkår og bæredygtig udvikling. Vi må nemlig ikke glemme det grønne i vores bestræbelser på at finde handelspolitiske løsninger. En grøn og bæredygtig genstart af økonomien er den eneste rigtige måde at komme godt igennem krisen på. Covid-19 kan medføre nye muligheder for grønne løsninger og efterspørgsel efter danske kompetencer.

Jeg vil bl.a. arbejde for, at EU sætter sig ambitiøse grønne mål i handelsforhandlingerne med New Zealand. Vi skal simpelthen gøre aftalen med New Zealand til en grøn state of the art-handelsaftale. Det handler om at sætte høje globale standarder, som kan inspirere andre. Og timingen kunne ikke være bedre, nu hvor en sådan aftale kan vise vej med samarbejde og fælles klimaindsats – så den skal hurtigt på plads, hvis det står til den danske regering.

Som afslutning vil jeg kort berøre regeringens Eksport- og Investeringspakke, som jeg lancerede i sidste uge. Pakkens formål er at understøtte danske arbejdspladser, fastholde virksomhedernes markedsandele på eksportmarkederne og opdyrke nye eksport- og investeringsmuligheder.

For en lille åben økonomi er international handel grundlaget for vores velfærdssamfund. Op mod 825.000 job er knyttet til eksporten. Derfor skal verdenshandlen hurtigt i omdrejninger igen. Og derfor opprioriterer regeringen indsatsen for velfungerende markeder i og uden for EU.

Vi skal sætte ind med øget bistand og vejledning, når danske virksomheder oplever konkrete problemer og barrierer i udlandet. Samtidig er det også vigtigt, at vi tidligt og strategisk varetager danske interesser i det arbejde, der nu følger med at genrejse den europæiske økonomi. Vi skal f.eks. sikre, at danske virksomheder og lønmodtagere får gavn af EU's hjælpepakker.

2. WTO

– Status

Videokonference 9/6-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 5)
EUU alm. del (19) – bilag 610 (udvalgsmødereferat side 753 og 760, senest behandlet i EUU 28/2-20)

Udenrigsministeren: Desværre har situationen ikke ændret sig meget, siden jeg sidst orienterede udvalget om WTO. Selv om covid-19 har gjort fælles regler og et robust multilateralt handelssystem endnu mere nødvendigt, har WTO fortsat store vanskeligheder med at udfylde sin rolle. Især USA's strategiske kappestrid med Kina gør det svært, og det gør det ikke nemmere, at en række medlemmer med Indien og Sydafrika i spidsen har nedlagt veto mod virtuelle forhandlingsmøder under covid-19.

På kort sigt skaber det yderligere usikkerhed, at generaldirektør Roberto Azevêdo har annonceret, at han træder tilbage i august – 1 år før udløbet af sin mandatperiode. Som begrundelse har Azevêdo anført, at hvis der som planlagt først skulle findes en afløser i 2021, ville det falde sammen med WTO's næste ministerkonference MC12. Erfaringsmæssigt sætter en valgkamp al anden forhandlingsaktivitet i WTO i stå, så et sammenfald ville have skabt dårlige betingelser for at få konkrete resultater ud af MC12, som i forvejen er blevet udskudt på grund af covid-19-krisen.

Der skal findes en ny generaldirektør inden den 1. september. Fristen for at anmelde kandidater er den 8. juli. Selv om stillingen traditionelt er gået på tur mellem udviklingslandene og de industrialiserede lande, er det ikke nogen selvfølgelighed og ikke nedskrevet nogen steder. Denne gang gælder det om at finde den helt rigtige person. Det tror jeg alle er enige om.

Der er ikke taget stilling til en eventuel EU-kandidat endnu, og det er et af de spørgsmål, vi skal drøfte på videokonferencen. Der ventes ikke en endelig beslutning – både fordi mødet som nævnt er uformelt, og fordi det er for tidligt i forhold til fristen i juli. Regeringen lægger vægt på, at den nye generaldirektør – udover at have de rette faglige kvalifikationer – har integritet og kan spille en faciliterende og synlig rolle i genrejsningen af WTO. Desuden bør vedkommende være en ægte multilateralist med forståelse for klimadagsordenen.

Handelskommissær Phil Hogan ventes endvidere at orientere om planerne for det WTO-reformforslag, som Ursula von der Leyen varslede ved den nye kommissions tiltrædelse. Det er nok ikke tiden lige nu, hvor der skal findes ny generaldirektør og med et kommende amerikansk præsidentvalg. Men det er ekstremt vigtigt at opdatere WTO-reglerne, hvis organisationen skal forblive relevant. Og det skal den efter vores opfattelse! Vi har jo netop under covid-19 set betydningen af WTO-principper om internationalt samarbejde og ligebehandling.

Der er brug for mere gennemsigtighed og regler, som sikrer alle de samme konkurrencevilkår. Ikke mindst skal WTO være bedre i stand til at håndtere de negative følger af unfair kinesisk

handelsadfærd. Derfor støtter regeringen EU's samarbejde med USA og Japan om bl.a. at få strammet regelsættet for industrisubsidier.

Den første reformprioritet er dog at finde en løsning for tvistbilæggelsessystemet, hvor USA fortsætter sin blokade af appelorganet. EU arbejder på at gøre sit forslag til en alternativ midlertidig tvistbilæggelsesmekanisme operativ. 20 andre medlemmer har nu tilsluttet sig – fra store lande som Kina til mindre handelsnationer som Nicaragua. Det er en fin balancegang for EU, for selv om vi har brug for at kunne håndhæve vores økonomiske interesser, ville det naturligvis være bedre med en fælles løsning for alle, inklusive USA.

Hvis jeg skal opsummere, må det være med den indlysende konstatering, at situationen i WTO fortsat er alvorlig. Det er derfor yderst betimeligt med en drøftelse blandt handelsministrene om, hvordan EU skal placere sig, og hvad vores prioriteter skal være. Der er ingen nemme løsninger.

Alt er dog ikke sort, og jeg vil gerne afslutte med et lyspunkt, nemlig forhandlingerne om regulering af e-handel, hvor der er gode udsigter til fremskridt. Det er en vigtig dansk prioritet at få udviklet fælles regler for den moderne digitale økonomi – et område, som blot er steget i betydning under covid-19. En aftale vil kunne vise både tilhængere og skeptikere, at WTO fortsat er relevant.

Morten Messerschmidt mente, at der mere end nogensinde før var behov for en bred handelspolitisk alliance af vestlige lande til at stå imod Kina. Kina har opnået en handelsmæssig og militær styrke, og følger kun visse regler i WTO, mens resten ignoreres. I WHO-regi havde kineserne gjort sig bemærket ved at tilbageholde viden om coronavirussen. Det var uacceptabelt. Ville man opnå et tåleligt forhold til Kina og forsøge at ændre den verdensorden, som Kina var i gang med at skabe, måtte en vestlig alliance gøre det klart, at en trussel fra Kina mod et enkelt land vil være det samme som at true alliancen som helhed. Han så gerne, at det blev en del af regeringens mandat.

Rasmus Nordqvist anså det for vigtigt også at have fokus på bæredygtighed i handelspolitikken. Der var en grund til, at man lod posten som generaldirektør gå på skift, så udviklingslandene også følte sig hørt.

Udenrigsministeren fremhævede vigtigheden af transparente og fair regler for verdenshandelen, der gælder for store og små lande og virksomheder. Uden en multilateral organisation som WTO sætter de store lande dagsordenen på bekostning af de små. Derfor var regeringen stærk tilhænger en multilateral tilgang til handel.

Om Kina sagde ministeren, at landet i store træk efterlevede WTO-forpligtelsen om toldliberalisering og havde rettet ind i forbindelse med tvistbilæggelsessager. Problemet var, at den kinesiske statskapitalistiske model ikke kunne rummes i det nuværende WTO-regelsæt. Han var enig med Morten Messerschmidt i, at det ikke holdt i længden. Derfor arbejdede regeringen via

EU for at modernisere WTO's regler. Det var nødvendigt for at sikre WTO's fortsatte relevans og var også et udtryk for almindelig ret og rimelighed. Kina måtte tage medansvar for, at det multilaterale handelssystem fungerer. Systemet var skabt på grundlag af en alliance – også transatlantisk – og holdt man ikke sammen, kunne man ende med at blive "rule takers" snarere end "rule makers". For at sikre det sidstnævnte måtte man stå sammen på tværs af Atlanten om at skabe transparente handelsregler, der også tager den grønne omstilling i betragtning. Det var derfor ministerens håb, at man fik USA tilbage i WTO, og at appelorganet kom til at fungere som tvistbilæggelsesorgan. EU er verdens førende handelspolitiske magt målt efter antallet af handelsaftaler internt og globalt – den rolle og kraft skulle man gøre brug af.

Ministeren var enig med Rasmus Nordqvist i, at den nye generaldirektør også skulle have forståelse for bæredygtighed. Selv havde ministeren medvirket til at etablere et dansk forum for fair og bæredygtig handelspolitik. Både Danmark og Europa kan gøre en forskel i at fremme den bæredygtige dagsorden. Man nåede ikke frem til en konklusion på Doharunden i WTO-regi – bl.a. på grund af uenigheden mellem udviklingslandene og de industrialiserede lande. Derfor skulle man gerne have en leder, der kan forene, så WTO kunne blive revitaliseret.

Morten Messerschmidt mente, at man måtte reagere stærkere over for Kina. Når lande som Frankrig og Tyskland dukkede nakken af frygt for Kinas økonomiske interesser, var det et tegn på, at EU's handelspolitik ikke var stærk nok. EU havde heller ikke bakket præsident Trump op i de ellers berettigede angreb på kineserne for deres industrispionage og valutaspekulation. Formåede man ikke at stå sammen, ville Kina på grund af sin størrelse være i stand til at spille alle lande ud imod hinanden. Man var nødt til at få Kommissionen til at forstå, at EU's handelspolitik skulle gå igennem både Bruxelles og Washington; ellers ville man ikke stå stærkt nok over for kineserne. Hans frygt var, at man inden for en generation ville blive underlagt Kinas økonomiske interesser.

Udenrigsministeren var enig i det afgørende element i det transatlantiske samarbejde. Den regelbaserede handelsorden efter 2. verdenskrig var baseret på en stærk transatlantisk alliance. USA havde været en drivende kraft og normsættende i det arbejde. Det var derfor heller ikke klogt, at der blev lavet toldbarrierer mellem USA og Europa; tværtimod skulle man finde løsninger i fællesskab. Handelskommissær Phil Hogan havde i april rakt ud til USA's handelsrepræsentant for at fremhæve, at det nu er vigtigere end nogensinde, at USA og EU fjerner handelsbarrierer og styrker samarbejdet om den globale handelsdagsorden – herunder også håndteringen af Kina. Han håbede, at der var en vilje til det på den anden side af Atlanten.

Ministeren var glad for at høre Morten Messerschmidt tale for mere EU på det handelspolitiske område. Det var han enig i. Det er primært EU, der kan kæmpe for at opretholde fri, fair og bæredygtig handel, og som kan tage udviklingslandenes interesser med. Man måtte forholde sig til, at Kina nu udgjorde 20 pct. af verdens befolkning og var blevet en stor økonomisk spiller. EU havde beskrevet Kina som en samarbejdspartner, men også en konkurrent og en systemisk rival. EU skulle stå mere fast på reciprocitet, forstået på den måde, at når Kina kan

sælge deres produkter på det europæiske marked, skal de europæiske varer også kunne sælges på det kinesiske marked på nogle ordentlige vilkår. Det var ikke altid tilfældet.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Uformel videokonference for EU's beskæftigelses- og socialministre den 9. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 697 (kommenteret dagsorden)

Beskæftigelsesministeren: Det kroatiske formandskab har taget initiativ til videokonferencen, da det fortsat ikke er muligt at mødes til et fysisk rådsmøde i Luxembourg, som det ellers var planlagt. Videokonferencen erstatter dog ikke det ordinære rådsmøde, og vi skal således ikke træffe beslutninger eller vedtage erklæringer på videokonferencen. Til gengæld kan vi bruge mødet til at udveksle erfaringer og synspunkter på tværs af landene på et tidspunkt, hvor de fleste europæiske lande gradvis har påbegyndt en genåbning af samfundet.

På mødet har det kroatiske formandskab lagt op til, at vi skal drøfte udfordringer på beskæftigelses- og socialområdet i lyset af genopretningen af de europæiske økonomier. Fokus forventes især at være på covid-19-krisens betydning for behovet for opkvalificering af lønmodtagere og på kønsligestilling.

Afslutningsvis vil formandskabet orientere om det europæiske semester og de landespecifikke henstillinger for 2020.

Jeg vil nu fortælle nærmere om de enkelte emner, der alle forelægges til orientering.

1. Udfordringer på beskæftigelses- og socialområdet i lyset af genopretningen efter covid-19

– *Udveksling af synspunkter*

Videokonference 9/6-20 - beskæftigelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 2)

Beskæftigelsesministeren: Drøftelsen om udfordringer i forbindelse med genopretningen efter covid-19 på beskæftigelses- og socialområdet skal ses i lyset af, at de fleste europæiske lande er i færd med at genåbne deres samfund og genstarte deres økonomier.

Kommissionen fremlagde som bekendt deres bud på en europæisk genopretningsplan den 27. maj. Selv om vi på mødet ikke skal drøfte det konkrete indhold heraf, er beskæftigelsesområdet et vigtigt element i genoprettelsesprocessen i Europa, og det kroatiske formandskab ønsker med videokonferencen at sikre fortsat tæt koordination og samarbejde mellem landene. Formandskabet lægger altså op til en drøftelse af vores nationale politikker med fokus på, hvad vi eventuelt kan lære af hinandens tilgange.

Covid-19-krisen har medført ændrede arbejdsformer og både lønmodtagere og virksomheder har skullet tilpasse sig til mere hjemmearbejde, nye digitale løsninger, nyt arbejdsudstyr og meget mere. På mødet skal vi drøfte, om der er erfaringer ved disse nye arbejdsformer, som vi med fordel kan tage med os, når vi tilrettelægger vores arbejde i fremtiden. Det kroatiske for-

mandskab har også lagt op til at drøfte behovet for opkvalificering af arbejdsstyrken i lyset af covid-19.

Jeg deler formandskabets opfattelse af, at opkvalificering er helt afgørende i genopretningsarbejdet. Covid-19-krisen har betydet en stigning i ledigheden i mange europæiske lande, og der bliver i den kommende tid behov for, at vi gør en særlig indsats for, at de ledige bedst muligt hjælpes tilbage i arbejde.

I den forbindelse skal vi huske på, at krisen kan få stor betydning for, hvilke brancher og sektorer der får behov for arbejdskraft i den kommende tid, ligesom arbejdsopgaver kan ændre form. Vi ser allerede nu, hvordan nogle brancher er hårdt ramt af krisen, mens nye jobmuligheder åbner sig i andre brancher såsom rengøring og smittesporing. Det er vigtigt, at vi skaber de bedst mulige betingelser for opkvalificering, så arbejdsstyrken kan tilegne sig kompetencer, der kan muliggøre et brancheskift. Regeringen er derfor i gang med at se på, hvordan opkvalificeringsindsatsen for især de ufaglærte ledige kan styrkes.

Den 27. maj kunne vi igen skrue op for den aktive beskæftigelsesindsats ved at genåbne store dele af jobcentrenes aktiviteter fysisk eller digitalt. Det er et vigtigt skridt på vejen til at hjælpe de mange nye ledige tilbage i beskæftigelse. Samtidig er det afgørende, at krisen ikke går ud over de mange unge, der er i gang med at tilegne sig vigtige kompetencer på deres faglige uddannelser. Derfor er jeg glad for, at vi sammen med arbejdsmarkedets parter har indgået en trepartsaftale, der beskytter lærlinge, elever og virksomheder ved at udmønte over 5 mia. kr. fra AUB-opsparringen.

Fra dansk side bakker vi altså op om, at opkvalificering er et centralt redskab i genopretningsarbejdet, og det vil være mit vigtigste budskab på videomødet.

Det kroatiske formandskab ønsker afslutningsvis at diskutere ligestilling i lyset af covid-19-krisen. Mange lande er udfordret af, at det i høj grad er kvinder, som arbejder i sundheds- og plejesektoren. Der er derfor lagt op til, at medlemslandene kan komme ind på, hvordan vi under de forudsætninger bevarer og fremmer ligestillingen blandt mænd og kvinder.

Rasmus Nordqvist mente, at der var brug for en mere grundlæggende diskussion af arbejdsmarkedets opbygning. I nogle lande arbejdede flere og flere på 0-timers-kontrakter, og de var blevet hårdt ramt af coronakrisen. Forskellige minoritetsgrupper var røget ud af arbejdsmarkedet. Det var vigtigt at have fokus på, hvordan man sikrer, at arbejdsmarkedet er inkluderende for alle og også fungerer i krisetider.

Beskæftigelsesministeren var enig i, at der var udfordringer på bestemte dele af arbejdsmarkedet – og især, hvor der er en overvægt af udlændinge såsom på restaurationer. Mange var ikke forsikret mod arbejdsløshed og havde uklare ansættelsesforhold; de stod i en meget sårbar situation. Dog var man i Danmark forskånet for flere af de udfordringer, man oplevede i andre europæiske lande. Det skyldtes, at Danmark igennem mange år har opbygget et system

med ordnede forhold baseret på aftaler og kontrakter mellem arbejdsgivere og lønmodtagere. Regeringen var bekymret for den udvikling et egentligt lovbestemt mindstelønsinstrument kunne føre med sig, hvis det kom til at underminere de kollektive aftaler. De udgør nemlig løsningen på en stor del af de problemer, som Rasmus Nordqvist pegede på.

Rasmus Nordqvist gav ministeren ret i, at de kollektive forhandlinger gør det danske arbejdsmarked stærkt, men det var vigtigt at rejse problemet med 0-timers-kontrakter, som man også kendte fra fast food-restauranter i Danmark. Alle arbejdstagere på arbejdsmarkedet skulle sikres et bestemt antal timer og en løn.

Tanja Larsson bad ministeren uddybe sine bemærkninger om ligestilling.

Beskæftigelsesministeren var enig i Rasmus Nordqvists bekymring og ønskede ikke at negligere problemet. Langt hen ad vejen er kombinationen af stærke parter på arbejdsmarkedet, der er i stand til at indgå aftaler med hinanden på vegne af lønmodtagerne, kombineret med et tryghedsskabende arbejdsløshedsforsikringssystem, svaret. Også i Danmark var det under coronakrisen gået op for mange lønmodtagere og selvstændige, at det er et problem at stå uden en brandforsikring, når huset brænder. Derfor havde ekspertgruppen peget på, at man burde overveje at åbne for, at folk, der ikke er medlem af en A-kasse, kan melde sig ind og betale for de forudgående 12 måneder, efter at de har brugt forsikringen. Det blev også drøftet partierne imellem som en del af drøftelserne om udfasningen af hjælpepakkerne.

Han var enig i, at der også var udfordringer i Danmark med atypiske ansættelser, der vandt indpas. En stor del af det politiske svar var at gøre mest muligt for at styrke det kollektive aftalesystem og fremme den stærke organisering af arbejdsgivere og lønmodtagere. Andre bud kunne være at indføre mere fleksibilitet og se på, hvordan man håndterer samspillet i dagpenge-systemet og i den aktive beskæftigelsesindsats over for forskellige lønmodtagergrupper. Nogle grupper foretrak at have atypiske ansættelser, men ulempen var dem var manglen på tryghed, når krisen kradser. Ministeren var overbevist om, at løsningen var et endnu stærkere kollektivt aftalesystem.

Til Tanja Larsson sagde han, at formandskabet havde lagt op til en generel drøftelse, fordi man i en række lande havde konstateret, at krisen ramte familier og især udsatte kvinder hårdt. Fra dansk side ville man byde ind med de to store emner på dagsordenen for de kommende 2 års tid på ligestillingsdagsordenen, nemlig etablering af en barselsudligningsordning for selvstændige og implementering og gennemførelse af orlovsdirektivet, der kom til at øremærke en betydelig del af barselstiden til fædre.

2. Det europæiske semester 2020

– Orientering

Videokonference 9/6-20 - beskæftigelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 4)

Beskæftigelsesministeren: På videomødet vil det kroatiske formandskab desuden orientere om det europæiske semester. Der er ikke lagt op til drøftelser af dette punkt. Semestret er EU's økonomiske årshjul og rammen for overvågningen EU-landenes økonomiske politik.

Som en del af semestret får alle medlemslandene hvert år én eller flere landespecifikke anbefalinger. De landespecifikke anbefalinger peger på de områder, hvor landene bør gøre en ekstra indsats i løbet af næste års europæiske semester. På videomødet vil formandskabet præsentere de landespecifikke anbefalinger, der handler om beskæftigelse og sociale forhold.

Ligesom i 2019 har Danmark ikke fået en landespecifik anbefaling på hverken beskæftigelses- eller socialområdet. Det er jeg selvfølgelig tilfreds med.

Efter videomødet forventer jeg, at EPSCO-Rådet skal vedtage de landespecifikke anbefalinger på social- og beskæftigelsesområdet i en skriftlig procedure.

Regeringen bakker generelt op om brugen af landespecifikke anbefalinger og kan støtte vedtagelsen af dem.

3. Rådskonklusioner

– *Punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 9. juni 2020, men ventes vedtaget i skriftlig procedure*

EUU alm. del (19) – bilag 703 (samlenotat)

Beskæftigelsesministeren: Jeg vil også nævne for udvalget, at der er lagt op til godkendelse af flere sæt rådskonklusioner i skriftlig procedure den kommende tid. Rådskonklusionerne skal ikke drøftes på videokonferencen.

Det drejer sig om fire sæt rådskonklusioner om henholdsvis:

- trivsel i arbejdslivet
- opkvalificering
- indvirkning af langtidspleje på balancen mellem arbejdsliv og privatliv samt
- demografiske udfordringer.

Det er alle vigtige temaer, herunder ikke mindst uddannelse og opkvalificering af arbejdsstyrken, som jeg allerede har været inde på. Der er sendt et samlenotat til udvalget med uddybning af indholdet i rådskonklusionerne. Regeringen kan støtte rådskonklusionerne.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Beskæftigelsesministeren: Jeg vil benytte lejligheden i dag til kort at orientere udvalget om seneste status på Kommissionens overvejelser om mindsteløn – en sag, jeg følger tæt, og som jeg ved, at udvalget også er optaget af.

Kommissionen offentliggjorde i går sin anden og sidste konsultation af de europæiske arbejdsmarkedsparter, som nu har 12 uger til at svare. Høringsdokumentet giver os ikke et klart svar på, hvilket instrument Kommissionen vil benytte sig af; altså om der vil blive tale om et direktiv eller – som vi håber – en rådshenstilling. Vi forventer først, at Kommissionen vil fremsætte et egentligt forslag ultimo 2020.

Vi vil nu nærlæse dokumenterne, og jeg ser frem til at orientere udvalget nærmere om indholdet på en kommende teknisk gennemgang. Her vil jeg også orientere om regeringens prioriteter og arbejdet med at påvirke sagen. Bl.a. arbejder vi for at flytte fokus til at styrke kollektive forhandlinger i alle medlemslandene og derigennem lade arbejdsmarkedets parter sikre ordentlige lønninger. Derfor har jeg sammen med den svenske arbejdsmarkedsminister, Eva Nordmark, udarbejdet et såkaldt nonpaper om, hvordan vi kan fremme den sociale dialog i Europa.

Jeg vil snart udsende en invitation til udvalget til et møde efter sommerferien sammen med en kopi af det dansk-svenske nonpaper.

Punkt 5. Uformel videokonference for EU's udviklingsministre den 8. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 697 (kommenteret dagsorden)

Udviklingsministeren: Det er i sandhed en fornøjelse være her. Efter måneder, hvor vi har haft virtuelle møder, er det godt endelig at få lov til at forelægge den kommende uformelle videokonference for udviklingsministre, mens jeg er fysisk til stede. Jeg ser frem til en god drøftelse med udvalget.

1. EU's Team Europe-indsats

– *Politisk drøftelse/status*

JOIN (2020) 0011

Videokonference 8/6-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 530 (EU-respons på covid-19-krisen forlagt skriftlig 8/4-20)

Udviklingsministeren: Det eneste diskussionspunkt på videokonferencen er EU's indsats Team Europe. Jeg og min svenske kollega Peter Eriksson pressede tidligt på for, at EU skulle samles omkring et solidarisk, relevant og hurtigt svar og støtte til partnerlandes håndtering af covid-19 – ikke mindst i Afrika. Det er dét, som vi – dvs. EU, EU's medlemslande og vigtige institutioner som Den Europæiske Investeringsbank (EIB) arbejder sammen om under betegnelsen Team Europe. Kommissionen lancerede Team Europe-pakken den 7. april. Og som I ved, havde vi en første uformel drøftelse af Team Europe blandt udviklingsministrene den 8. april.

På mandag skal vi have en ny drøftelse af Team Europe-indsatsen. Jeg forventer, at WHO's generaldirektør, Tedros Adhanom, via videolink vil fortælle om sundhedssituationen ude i verden og om WHO's forventninger til fremtiden for EU's partnerlande.

Team Europe-støtten er særlig rettet mod skrøbelige partnerlande, der ikke selv har kapaciteten til at modstå konsekvenserne af covid-19 og derfor lider hårdt under både den umiddelbare sundhedskrise og de langsigtede sociale og økonomiske konsekvenser. Team Europe skal støtte skrøbelige partnerlande, så covid-19-krisen ikke slår bunden ud af de sårbare økonomier og skaber social uro, politisk ustabilitet, konflikt og radikaliserings – samt øget pres for irregulær migration på grund af manglende job og fremtidsudsigter.

Danmark og EU vil med Team Europe-støtten udvise solidaritet og partnerskab. Team Europe består af midler fra EU's fællesskabsbistand, garantier fra Den Europæiske Bæredygtighedsfond, bistand fra EU's medlemslande, garantier fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og garantier fra Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD). Fra fællesskabsbistanden anvendes midler, der allerede var afsat til bl.a. landeprogrammer og regionale indsatser, men som endnu ikke er udmøntet i konkrete indsatser.

Vi modtog den 2. juni opdaterede tal fra EU-institutionerne. De nye opdaterede beløb er større end dem, der var opgjort, da samlenotatet blev skrevet for godt en uge siden. Fra EU-institutionerne – inklusive Kommissionen, EIB, EBRD og Den Europæiske Bæredygtighedsfond – er der afsat ca. 161,73 mia. kr. til Team Europe. Medlemslandenes samlede bidrag anslås til at være omkring 85,72 mia. kr. Samlet bliver det til ca. 247,5 mia. kr.

Regeringen støtter fuldt op om Team Europe af en række grunde. Det handler om at vise, at EU er til at regne med. Vi skal vise vores partnere, at vi står skulder ved skulder, når krisen rammer. Når vi bistår vores partnerlande, kan vi styrke synligheden af vores indsats under en fælles overskrift – en slags hashtag #TeamEurope.

Indsatsen er også vigtig for at imødegå den tiltagende desinformation, der foregår mod EU på især det afrikanske kontinent om manglende europæisk engagement.

Mens Afrika og det sydlige naboland – det vil sige nordafrikanske lande og lande i Mellemøsten – endnu ikke er de hårdest ramte på sundhedsområdet, hvad angår covid-19, har de sociale, økonomiske og politiske konsekvenser af covid-19 desværre allerede ramt Afrika i særlig grad. Den økonomiske krise kan have store konsekvenser for den langsigtede udvikling på det afrikanske kontinent og forværre de humanitære kriser i allerede skrøbelige lande.

Covid-19 påvirker allerede nu verdens fødevarer systemer og adgangen til mad for verdens mest udsatte. Det anslås, at antallet af fødevarer usikre mennesker i lav- og mellemindkomstlande kan fordobles fra de nuværende 135 millioner mennesker til 270 millioner i 2020 som konsekvens af pandemien. Det er altså voldsomme tal.

De grundlæggende årsager til migration forstærkes under krisen. Unge mister deres job. Der bliver ikke skabt de nødvendige arbejdspladser til de ca. 12 millioner unge afrikanere, der indtræder på arbejdsmarkedet årligt. Derfor støtter regeringen, at en substantiel del af Team Europe skal gå til at hjælpe økonomierne på vej og bidrage til jobskabelse og bæredygtig vækst. Jeg vil på mandag understrege, at Team Europe skal inddrage det langsigtede perspektiv. Genopretningen er en mulighed for at hjælpe landene ind på et bæredygtigt og grønt spor. Vi kalder det "Build Back Better and Greener". På den måde hjælper vi vores partnerlande bedst muligt med at adressere bl.a. de grundlæggende årsager til migration.

Kvinder og pigers rettigheder rammes ekstra hårdt af covid-19-krisen – både deres adgang til uddannelse og deres adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser. Negative tendenser forværres under en krise – i denne sammenhæng såvel vold mod kvinder som teenagegraviditeter og børneægteskaber. De demokratiske spilleregler bliver desuden udfordret, og fundamentale rettigheder kommer under pres. Det kan vi ikke leve med.

Derfor understreger både jeg og udenrigsministeren Løbende, at EU's respons skal have fokus på at fremme respekt for menneskerettigheder, demokrati, god regeringsførelse, ligestilling og kvinder og pigers rettigheder, inklusive deres seksuelle og reproduktive sundhed og rettighe-

der – også i en krisetid. Covid-19-krisen må ikke være en undskyldning for regeringer til at tilbagegive politiske og sociale rettigheder. Det vil jeg – i forlængelse af sidste videokonference – også understrege under drøftelsen på mandag.

Fra dansk side har vi været hurtigt ude med en rettidig og solid bilateral covid-19-respons. Jeg vil gerne bruge denne anledning til at kvittere for det rigtig gode samarbejde, regeringen og Folketingets partier har omkring den danske hjælp til verdens mest sårbare. Det ser jeg frem til at fortsætte. Vi har også været med til at få EU hurtigt på banen. Regeringen ønsker, at Danmark fortsat støtter og engagerer sig i Team Europe.

Rasmus Nordqvist mente, at ministerens område aktuelt var altafgørende for den globale udvikling. Der var et naturligt fokus på Afrika, men man kunne mistænke indsatsen for at rette et større fokus mod migrationsbekæmpelse end mod langsigtet udvikling. Hvor bidrog EU andre steder i verden? Hvad med Mellemøsten, Syrien, Palæstina, Asien? Ja, man skulle hjælpe massivt i Afrika, men man måtte ikke glemme resten af verden. Han opfordrede i øvrigt ministeren til at presse på for at få nogle konklusioner, der bakker op om multilateralisme.

Udviklingsministeren bekræftede, at der også var fokus på migrationsforebyggelse, fordi man var bekymret for, at problemer, der burde håndteres lokalt eller regionalt, flyttede til Europa. Der kunne det blive sværere og mere omkostningsfuldt at løse dem. Visionen var at skabe håb om en fremtid lokalt og regionalt i Afrika, i stedet for at de mest ressourcestærke tog turen over Middelhavet til Europa. Her kunne de ikke få lovligt ophold, og det var svært for dem at begå sig på grund af kulturelle og sociale forskelle. Det ville være klart at foretrække at sikre bæredygtig udvikling, grøn jobskabelse, selvstændighed og i det hele taget nogle samfund, der hviler i sig selv. Danmark var ikke kun engageret i Afrika, men også i Latinamerika, Caribien, Asien og Mellemøsten. Spurgte man FN, hvor behovet var størst, var svaret Afrika.

Jan E. Jørgensen havde på udvalgets nylige tur til Algeriet og Niger fået en oplysning, der var ny for ham, nemlig at en stor del af migrationen i Afrika er helt legal. Landene i Sahelbæltet, herunder Niger, fungerer på mange måder som EU, og man kan rejse på tværs af det afrikanske kontinent. Nordpå fungerer lande som Algeriet som en ydre grænse for EU. Det lykkedes for nogle at komme til Nordafrika og derfra til Sydeuropa; mange af dem personer, der ikke kunne opnå flygtningestatus. De ville gerne væk, men der var folk, som gerne ville tage imod dem i den anden ende, nemlig arbejdsgivere i Sydeuropa, der beskæftiger illegal arbejdskraft. Blev der i EU-regi talt om, hvordan man straffer arbejdsgivere, der ansætter ulovlig arbejdskraft? Eller kunne ministeren tage det op, for der var et behov for, at EU fastlagde nogle minimumsstrafferammer. Hvis man hævede barren for, hvornår noget kan betale sig ved at hæve straffen for arbejdsgivere, der ansætter ulovlig arbejdskraft, ville man have gjort noget effektivt i bekæmpelsen af social dumping.

Rasmus Nordqvist gav ministeren ret i, at der var et klart behov for at sætte ind i Afrika. Men ikke kun der. Der kom til at være nogle huller i udviklingsbudgettet, og Danmark skulle hejse

flaget for, at alle lande i EU lever op til FN's målsætninger om udviklingshjælp. Var det noget, ministeren ville tage op på mødet?

Udviklingsministeren svarede Jan E. Jørgensen, at det var vigtigt at se på motivationsfaktorer for, at mennesker forlader deres hjemlande. Ansættelse af illegal arbejdskraft kunne muligvis være en drøftelse værd, men den diskussion hørte ikke under ministerens ressort.

Det var ganske rigtig mange internt fordrevne i Sahelregionen. I Burkina Faso var der nu 800.000. Terrorgrupper skabte frygt i landsbyer, og folk rykkede tættere og tættere på hovedstaden Ouagadougou. Det var svært at give de fordrevne den støtte og opbakning, de havde brug for. Derfor havde man engageret sig stærkt i Sahelområdet, og man fra dansk side havde været med til at tale Sahel op på dagsordenen. Nu arbejdede man på en konference til støtte til regionen.

Til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at det var et fast indslag at anspore andre lande til at leve op til FN-ambitionen om at bruge 0,7 pct. af deres BNI på udviklingsbistand. Kun Norge, Sverige, Luxembourg, Storbritannien og Danmark levede for tiden op til den målsætning. Hvis alle EU-lande i DAC-regi afsatte 0,7 pct. af deres BNI til udviklingsbistand, ville det give 233 mia. kr. ekstra. Hvis resten af EU var lige så solidarisk, kunne det virkelig batte, så Rasmus Nordqvist havde en god pointe.

2. Eventuelt

Udviklingsministeren: Jeg vil kort orientere udvalget om de emner, som EU's kommissær for internationale partnerskaber, Jutta Urpilainen, forventer at bringe op under punktet om aktuelle anliggender. Altså emner, der ikke er til drøftelse. For det første forventes Urpilainen at give en status over post-Cotonouforhandlingerne. Forhandlingerne skrider langsomt fremad, men covid-19-situationen har forsinket processen. Der vil derfor højst sandsynligt ikke være en ny aftale klar, når den nuværende Cotonouaftale udløber ved årets udgang. Forskellige modeller for en midlertidig løsning i en overgangsperiode diskuteres aktuelt på teknisk niveau.

For det andet vil kommissæren give en status over EU's udviklingsfinansielle arkitektur. Arbejdet var godt i gang, før covid-19 ramte Europa i midten af marts. Arbejdet blev som så meget andet sat i bero. Men det er nu i gang igen, og forventningen er fortsat, at der ligger såkaldte realiserbarhedsstudier klar ved slutningen af året, som skal danne grundlag for en beslutning.

Der vedtages også fem sæt rådskonklusioner:

- 1) om Rådets holdning til Team Europe;
- 2) om unge i partnerlande. Danmark har igennem længere tid presset på for at få rådskonklusioner på området. Det er meget vigtigt, at EU får en politisk ramme for, hvordan EU vil arbejde for, at unge inddrages i de politikker, der berører dem. Jeg er glad for, at det er lykkedes os – ved bl.a. at arbejde sammen med formandskabet – at få det til at ske nu;
- 3) om den årlige rapport om målene for EU's udviklingsbistand;
- 4) om den europæiske revisionsrets særindberetning om datakvalitet inden for budgetstøtte, og
- 5) om årsrapporten fra 2019 om implementering af EU's instrumenter til finansiering af eksterne indsatser i 2018.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Uformel videokonference for EU's telekommunikationsministre den 5. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 697 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det kroatiske formandskab har indkaldt til en uformel videokonference for EU's teleministre i morgen. Videokonferencen træder i stedet for det ordinære rådsmøde, der plejer at finde sted hvert halve år. På mødet vil vi drøfte digitale prioriteter efter covid-19. Drøftelsen vil blandt andet have fokus på udnyttelse af digitale teknologier som kunstig intelligens samt forbindelser og data.

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til en genopretningsplan i sidste uge. Da formandskabet ønskede at afspejle planen i dagsorden og materialet til videokonferencen, blev dette desværre først sendt ud meget sent. Jeg har derfor også først kunnet fremsende samlenotatet i tirsdags, hvilket jeg beklager.

1. Digitale prioriteter efter covid-19, inkl. udnyttelse af digitale teknologier som kunstig intelligens, samt forbindelser og data

– *Politisk drøftelse*

KOM (2020) 0065, KOM (2020) 0066 og KOM (2020) 0067

Videokonference 5/6-20 - transport, tele og energi – bilag 1 (samlenotat)

KOM (2020) 0065 – bilag 2 (udtalelse fra KEF om hvidbogen om kunstig intelligens)

EUU alm. del (19) – bilag 671 (notat og hørings svar vedr. Kommissionens datastrategi)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Sagen forelægges til orientering. Drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i Kommissionens digitale pakke fra februar og genopretningsplanen fra sidste uge.

Den digitale pakke omfatter både Kommissionens strategi på det digitale område, en hvidbog for kunstig intelligens samt en datastrategi. Med pakken skitseres den overordnede kurs for Kommissionens indsats med at udforme Europas digitale fremtid, og man varsler en række kommende tiltag, herunder lovgivningsinitiativer. Disse vedrører blandt andet en lovgivningsramme for kunstig intelligens, initiativer til at skabe et indre marked for data samt en lovpakke for digitale tjenester.

Men verden er forandret, siden Kommissionens pakke kom i februar måned. Vi ved, at covid-19-krisen kommer til at få store økonomiske implikationer. Derfor kom Kommissionen i sidste uge med sit forslag til en genopretningsplan.

Kommissionen fremfører i den forbindelse, at krisen har understreget behovet for fortsat digitalisering af økonomien og samfundet. Den digitale omstilling vil spille en central rolle i relanceringen og moderniseringen af EU's økonomi. Derfor lægger Kommissionen op til at fremme

data-økonomien samt investeringer i højhastighedsnet og 5G, ligesom den lægger op til at styrke EU-landenes industrielle og teknologiske kapacitet på strategiske områder.

Dette er vi fra regeringens side overordnet positivt stemt over for. I regeringens indspil til Kommissionen lagde vi netop vægt på, at det digitale område sammen med den grønne omstilling skulle være central for genopretningen.

Vi har fra dansk side også længe arbejdet for, at EU's budget skal være mere moderne og fokusere på områder, hvor fælleseuropæiske tiltag batter mest – bl.a. det digitale område. Derfor er det positivt, at dette område ikke nedskaleres med genopretningspakken. Samtidig vil jeg fremhæve, at vi stadig er ved at analysere alle elementer i Kommissionens forslag nærmere, og at vi dermed ikke har taget stilling til alle detaljer endnu. Desuden vil en række af Kommissionens konkrete initiativer vil følge senere.

På videokonferencen i morgen vil jeg understrege, at den digitale økonomi i Europa skal være kendetegnet ved et højt niveau af tillid og tryghed. Vi skal sikre en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer.

Regeringen anser adgangen til data som et væsentligt fundament for udviklingen af digitale teknologier. Der bør være et stærkt fokus på høje standarder for cybersikkerhed og ansvarlig anvendelse af data.

Kunstig intelligens er en af de afgørende teknologier, som kan være med til at understøtte EU's konkurrenceevne, velstand og grønne omstilling. Men der er også risici, som kan underminere en etisk, ansvarlig og sikker anvendelse af kunstig intelligens. Derfor er regeringen enig med Kommissionen i, at disse alvorlige risici bør adresseres i en europæisk lovgivningsramme.

Regeringen ser udrulningen af højhastighedsnet og sikker 5G som en kritisk teknologi, der vil være afgørende for udviklingen af nye, innovative produkter. Det gælder f.eks. inden for sektorer som landbrug, industri, sundhed og transport. Jeg vil derfor opfordre til, at Kommissionen gør en indsats for hurtig udrulning af 5G i hele EU og herunder fremrykker investeringer i højhastighedsnet og sikker 5G.

Kim Valentin spurgte, om ministeren havde drøftet dagsordenens punkt om cybersikkerhed med justitsministeren, når nu emnet var underlagt retsforbeholdet. Her så man endnu et område, som tydeligt viste, at retsforbeholdet udgjorde en hindring for dansk indflydelse på vigtige beslutninger. Venstre så derfor gerne en folkeafstemning om forbeholdet. Hvad var regeringens holdning?

Han bad desuden ministeren redegøre for, hvad der skete på mødet for telekommunikationsministrene den 5. maj, hvor man drøftede en app til sporing af personer smittet med covid-19.

Endvidere ville han gerne vide, hvor hurtigt den digitale transformation skulle gå. Mange af medlemslandene haltede overordnet set efter Danmark. Ville det betyde, at Danmark skulle vente på resten af EU på de områder, hvor Danmark selv haltede bagud i et globalt perspektiv? Verden uden for EU stod ikke stille. Ville ministeren give den problemstilling bevågenhed?

Endelig spurgte han til, om der forelå fremskrivninger af, hvor meget digitalisering ville få væksten til at stige.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har ikke haft lejlighed til at drøfte cybersikkerhed med justitsministeren, men regeringen var meget optaget af emnet både i nationalt og internationalt perspektiv. Dele af området var ganske rigtigt omfattet af retsforbeholdet. Regeringen forsøgte at agere ud fra danske interesser og naturligvis altid inden for de rammer, retsforbeholdet sætter. Retsforbeholdet og spørgsmålet om en folkeafstemning var i øvrigt ikke på dagsordenen.

Om mødet den 5. maj fortalte han, at diskussionen var foregået på et overordnet plan. Der var konsensus om, at landene skulle sikre sig, at borgernes rettigheder ikke blev knægtet. Den nøjagtige implementering af smittesporingsappen var i øvrigt ikke hans ressort.

Han gav Kim Valentin ret i, at Danmark var et af de førende lande inden for digitalisering, også på verdensplan. Det kunne ganske rigtigt presse Danmark, at man skulle vente på de andre lande. På den anden side var det også til Danmarks fordel, at Europa undergik en digitaliseringsproces. Det kunne også åbne nogle eksportmarkeder og gøre danske konkurrencepositioner lukrative. På klimaområdet var det nødvendigt at anvende digitaliseringen aktivt, bl.a. i forbindelse med elektrificeringsstrategien.

NOT De ønskede fremskrivninger ville han gerne oversende, men han understregede, at der var tale om vanskelige analyser, i og med at mange brancher forventede at fungere på helt andre måder bare et tiår frem i tiden. Kommissionen anslog, at et fuldt integreret digitalt indre marked i EU ville få BNP-væksten til at stige med 4 pct. Ministerens personlige vurdering lød, at det tal var lavt sat.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger under dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger under dette punkt.

Punkt 7. Uformel videokonference for EU's landbrugsministre den 8. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 697 (kommenteret dagsorden)

Fødevarer- og fiskeriministeren forelagde et enkelt punkt til orientering. Desuden nævnte han en fiskerisag under punktet siden sidst.

1. Den europæiske grønne pagt - jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien – landbrugsaspekterne

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

KOM (2019) 0640, KOM (2020) 0381 og KOM (2020) 0380

Videokonference 8/6-20 - landbrug og fiskeri – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (19) – bilag 604 (non-paper om en grøn og digital genopretningsplan for EU)

EUU alm. del (19) – bilag 452 (materiale fra dialogmøde med Dansk Industri 10/3-20)

EUU alm. del (19) – bilag 417 (udvalgsmødereferat side 597, senest behandlet i EUU 24/1-20)

Fødevarer- og fiskeriministeren: Formandskabet har besluttet at erstatte det planlagte uformelle rådsmøde for landbrugsministrene med et uformelt videomøde. Kommissionen vil præsentere landbrugsaspekterne af den europæiske grønne pagt med fokus på biodiversitetsstrategien og jord-til-bord-strategien.

De to strategier blev offentliggjort af Kommissionen for to uger siden, og der er tale om meget omfattende strategier, der dækker rigtig mange områder.

Strategierne består for det første af en række målsætninger. For eksempel ønsker Kommissionen, at

- 25 pct. af det dyrkede areal skal være økologisk;
- risikoen og brugen af kemiske pesticider skal reduceres med 50 pct.;
- brugen af gødning skal reduceres med 20 pct.;
- 10 pct. af landbrugsarealet skal være områder med høj grad af biodiversitet;
- salget af antibiotika til brug i landbruget skal også reduceres med 50 pct.;
- 30 pct. af EU's areal skal være beskyttet, hvoraf 10 pct. være strengt beskyttet; og at det alt sammen skal ske i 2030.

Strategierne består for det andet af en række initiativer, der skal understøtte disse målsætninger. Strategierne indeholder således ikke konkret lovgivning, men udgør snarere en tidsplan for, hvornår Kommissionen vil komme med nye tiltag. Og på nogle områder som f.eks. antibiotika vil man først se, hvor langt man kommer med eksisterende regulering.

Det betyder også, at strategierne får et rigtig spændende samspil med andre forhandlinger. Hvis der skal være flere landbrugsarealer med høj grad af biodiversitet, kræver det jo en ny tilgang til reformen af den fælles landbrugspolitik.

Her kunne man håbe, at Kommissionen ville blive mere begejstret for den danske bruttoareal-model, som vi jo har introduceret. Det fremgår dog under alle omstændigheder, at Kommissionen vil skele til de nye målsætninger, når man godkender medlemsstaternes strategiske planer – altså de planer, vi skal sende ind vedrørende den nye landbrugsstøtte.

Fra dansk side ser vi mange positive takter i de to strategier. De udstikker en ambitiøs retning for Europa på mange punkter, og når vi har haft lidt mere tid til at tygge detaljerne igennem, vil vi selvfølgelig sende uddybende notater til Folketinget med en mere udbygget regeringsholdning.

Jeg vil dog gerne dele nogle af vores indledende overvejelser allerede nu. Helt generelt er det jo altid vigtigt, at fælles EU-målsætninger tager højde for, at medlemsstaterne ikke er ens.

På pesticidområdet er regeringen helt enig i, at brugen af sprøjtemidler skal reduceres, men det er for eksempel kun Danmark, Frankrig og Tyskland, der allerede har nationale reduktionsmålsætninger. Det skal man selvfølgelig tage højde for i det, der beslutes i EU-sammenhæng, så man ikke straffer de medlemslande, der er gået foran.

På antibiotikaområdet er det positivt, at der er kommet en målsætning, og jeg ser gerne, at det bliver mere konkret end blot en målsætning for salgsdata, som det er i øjeblikket, men det kræver bedre data i mange medlemslande, der ikke ligesom Danmark allerede arbejder med reduktionsmål. Og ligesom på pesticidområdet skal vi sikre, at nye EU-mål tager højde for den indsats, der er gjort i Danmark blandt andet med gult kort-ordningen.

På økologiområdet er der sat en ambitiøs målsætning om 25 pct. økologisk areal i 2030, og Kommissionen vil komme med en økologihandlingsplan på et senere tidspunkt. Her forventer jeg sådan set ikke en grundlæggende ændring i forhold til de støttemuligheder, der er i dag, som jo ligger i landbrugspolitikken.

I forhold til dyrevelfærd må man nøjes med at glæde sig over, at emnet nu er kommet med i strategien. Det var nok ikke sket uden pres fra Danmark og ligesindede lande. Til gengæld står der meget lidt om emnet, og det er skuffende, at Kommissionen først vil se på ny regulering ved udgangen af 2023. Der vil vi selvfølgelig fra dansk side skubbe på for en hurtigere proces.

Jeg er godt klar over, at der er mange andre emner i strategierne, som jeg ikke har nævnt i dag. Afslutningsvis vil jeg derfor for en god ordens skyld understrege, at det er emner, som vi vender tilbage til og kommer med udbyggede notater til Folketinget om. I første omgang vil I få grundnotater om strategierne. Dernæst vil vi kunne drøfte strategierne igen, når de forventeligt er på dagsordenen for kommende rådsmøder.

Vi forventer, at det kommende tyske formandskab bl.a. vil tage initiativ til rådskonklusioner. Endelig vil vi selvfølgelig komme tilbage til de enkelte initiativer, efterhånden som Kommissionen fremsætter de konkrete forslag.

Kim Valentin bemærkede, at ikke alle hørings svar havde været positive, og han anbefalede på den baggrund at tage en grundig dialog med alle parter. Landbrug og Fødevarer havde i sit hørings svar påpeget, at den grønne pagt næsten kun indeholdt restriktioner, mens det skortede på udviklingsinitiativer. Inden for landbrugserhvervet mente man tydeligvis, at pagten ikke ville give vækst – og mangel på vækst er lig med tilbagegang. Men coronakrisen havde netop vist, at det er de primære erhverv som landbruget, der holder Danmark i gang, så en dialog med landbruget var vigtig. Erhvervet havde i øvrigt som regel vist sig positivt indstillet over for forandringer, hvis blot der var gode rammer at arbejde inden for.

Fødevarer- og fiskeriministeren forsikrede Kim Valentin om, at der ville blive ført dialog med vigtige interessenter, herunder med Landbrug og Fødevarer. Det er i dansk interesse at have et stærkt, velfungerende og effektivt landbrug, hvor man sikrer landets markedsfordele, men samtidig var landbruget nødt til at omstille sig til at blive mere bæredygtigt og klimavenligt. Regeringens indstilling afventede en gennemlæsning af hørings svarene.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger under dette punkt.

3. Siden sidst:

- a) **Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2019/1838 for så vidt angår visse fiskerimuligheder for 2020 i Østersøen, og ændring af forordning (EU) 2020/123 for så vidt angår visse fiskerimuligheder for 2020 i EU- og ikke EU-farvande**

Fødevarer- og fiskeriministeren: Jeg vil kort orientere om et forslag om ændring af fiskerimulighederne for 2020, som Kommissionen fremlagde den 20. maj. Det væsentligste punkt drejer sig om supplerende tiltag for torsk i Nordsøen og Skagerrak.

En tidligere udgave af forslaget indgik som et nonpaper i forbindelse med forhandlingerne om tobis, som jeg forelagde skriftligt i marts, da rådsmødet blev aflyst på grund af corona. Nonpaperet indgik dog ikke i det endelige kompromisforslag, men nu har Kommissionen så formelt fremlagt forslag til supplerende tiltag til at genopbygge torskebestanden.

Forslaget går ud på at fastlægge store såkaldte "begrænsede områder", hvor fiskeri er forbudt, med mindre fiskeriet lever op til visse betingelser. Disse begrænsede områder foreslås at

dække hele Skagerrak, den nordlige Nordsø i britisk fiskerizone og et område i den danske del af Nordsøen. Betingelserne for at fiske i de begrænsede områder er enten:

- at torsk ikke overstiger 5 pct. af de samlede fangster pr. tur, eller
- at fartøjerne anvender særligt selektive redskaber, der lever op til visse nærmere definerede kriterier, eller
- at fartøjet har installeret elektronisk monitoreringsudstyr med henblik på fuldt dokumenteret fiskeri, eller
- at medlemsstaterne udarbejder en national torskeplan, der har til formål at reducere torskefangster med 50 pct. sammenlignet med 2019.

Det er jo en stor mundfuld, som vi nu er ved at se på, og hvor det er vigtigt, at vi finder den rigtige balance mellem beskyttelse og fortsat fiskeri. Jeg forventer, at forslaget skal kunne træde i kraft 1. juli, så jeg vender tilbage med sagen mere detaljeret senere i juni. Og det gælder også fiskerikontrolforordningen, som jeg nævnte sidste gang, og hvor det nu ser ud til, at processen formentlig går hurtigere end forventet. Så der kommer både notater og en forelæggelse af disse to sager i den nærmeste fremtid.

Kim Valentin var sikker på, at ministeren havde de bedste intentioner om at skabe en bedre grundlag for fiskerierhvervets overlevelse. Ikke desto mindre betød EU's dagsorden, at dele af det danske fiskerierhverv var truet på sin eksistens, og det truede samtidig de mange små byer med kystfiskeri, især i det østlige Danmark. Så det var vigtigt, at ministeren understregede i EU, at man måtte sørge for erstatningsfisk, når fiskeri efter bestemte arter blev udsat for EU-regulering.

Fødevarer- og fiskeriministeren svarede, at der gælder det samme for fiskerierhvervet som for andre erhverv i Danmark – at man skal sikre, at det kan udvikle sig. Regeringen måtte sørge for at påvirke reguleringen i EU, så man beskytter det lokale fiskeri, ikke mindst i det østlige Danmark. Man kunne takke alle Folketingets partier for ved en hurtig indsats at have sikret muligheden mere fiskeri efter tobis. Samtidig var det vigtigt at forhindre overfiskning og at sørge for en bæredygtig udnyttelse af bestandene. Der skulle findes en balance mellem de to hensyn ud fra den biologiske rådgivning. Regeringen var i gang med at udvikle en strategi for fiskeri i Østersøen og den østlige del af Danmark.

Mødet sluttede kl. 09.52.